

นับแต่ต้นปี 2566 เฟซบุ๊ก ถูกตั้งคำถามถึงการป้องกันการยิงแอด หลอกลวงมรณคุณ s-ณคุณ ชายสินค้า พระเครื่อง กล่อลุ่ม และกิจกรรมการตลาดต่างๆ อย่างไรหรือ?

ทัศนะ

ktophion@nationgroup.com 7

สภาพภูมิอากาศสุดขีด หายนภัยจากมนุษย์สู่มนุษย์

กรุงเทพฯ
บทความพิเศษ
● บรรณาธิการ
สำนักวิจัยก้าวก้าไป มหาวิทยาลัยศรีปทุม

หลายประเทศทั่วโลกต่างเผชิญสภาพภูมิอากาศที่เสี่ยงต่อความเสียหายมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสภาพอากาศที่ร้อนจัดจากคลื่นความร้อน อุณหภูมิสูงมาก ภัยแล้งรุนแรงยาวนาน ไฟป่าขนาดใหญ่ น้ำท่วมฉับพลัน และลมายุกำลังแรงที่โหมพัดเข้ามา จนเกินกว่าที่จะใช้คำว่า "ภัยพิบัติทางธรรมชาติ" ได้ต่อไป

โลกของเรากำลังเกิดอะไรขึ้น แล้วเรามาถึงจุดไหนในตอนนี้แล้ว? สภาพการณ์โดยรวมต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นล้วนเกิดมาจากภาวะโลกร้อนที่ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งได้รับการยืนยันหนักแน่นจากรายงานการประเมินครั้งที่ 6 (The Sixth Assessment Report - AR6) เผยแพร่โดยคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (IPCC) ในปี 2564 ว่า การปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ คือสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อนอย่างรุนแรง

จุดเริ่มต้นที่นำไปสู่อุณหภูมิเฉลี่ยบนพื้นผิวโลกที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว จนก่อตัวเป็นภาวะโลกร้อนที่ทวีความรุนแรงจนกระทั่งสภาพภูมิอากาศโลกมีลักษณะไม่คาดคิด นั่นก็คือคลื่นความร้อนโลกกว้างเข้าสู่ยุคของการปฏิวัติอุตสาหกรรม

ความเจริญและความสะดวกสบายเพิ่มขึ้นในยุคนั้นและการคิดค้นเครื่องจักรไอน้ำทำให้เกิดการผลิตพลังงานขึ้นเป็นครั้งแรก ซึ่งพลังงานที่ใช้ทั้งในภาคอุตสาหกรรม

การขนส่ง การผลิตไฟฟ้า และการเกษตรสมัยใหม่
ผลร่วมกับการเผาไหม้ถ่านหินเพื่อขยายพื้นที่เมืองและการเกษตร ได้ส่งผลทำให้คาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งเป็นก๊าซเรือนกระจกตัวการหลักแห่งภูมิอากาศโลกร้อน ถูกผลิตและปล่อยออกมาสะสมตัวอยู่ในชั้นบรรยากาศขึ้นอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว จนเกินระดับสูงสุดของธรรมชาติ

โดยมีค่าความเข้มข้นอยู่ที่ 350.93 ส่วนในล้านส่วน (parts per million : ppm) ในปี 2531 เป็นขีดความสามารถที่ปลอดภัยที่นักวิทยาศาสตร์ระบุไว้ว่าไม่ควรเกิน 350 ppm เป็นครั้งแรก อีกทั้งยังเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ จนถึง 418.56 ppm ในปีที่ผ่านมานี้ ซึ่งนับว่าเป็นระดับที่สูงที่สุดในรอบ 2 ล้านปีเลยทีเดียว

ทั้งนี้เมื่อราว 10,000 ปีก่อนการปฏิวัติอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นช่วงเวลาสภาพภูมิอากาศโลกมีความผันผวนน้อยลงมากจนเกินไป ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ค่อนข้างคงที่

ที่ประมาณ 280 ppm เท่านั้น และเมื่อย้อนหลังไปช่วงหนึ่งล้านปีที่ผ่านมา ก็ยังคาร์บอนไดออกไซด์ในบรรยากาศไม่โดยมีค่าความเข้มข้นสูงถึง 300 ppm มากจนเคยแน่นอนว่าการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จำนวนมากนั้นเป็นสัญญาณที่

ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั่วโลกเพิ่มสูงขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง โดยในรายงาน State of the Global Climate report 2022 ขององค์การอุตุนิยมวิทยาโลก (WMO) ระบุว่าโลกร้อนมากที่สุดเป็นประวัติการณ์เมื่อ 8 ปีที่ผ่านมา (ปี 2558-2565) อีกทั้งในรายงานการประเมินครั้งที่ 6 ของ IPCC ยังให้ข้อมูลด้วยว่าโลกร้อนขึ้น 1.1 องศาเซลเซียสแล้วเมื่อเทียบกับระดับก่อนยุคอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นระดับที่ไม่เคยพบมาก่อนนับตั้งแต่หลังยุคน้ำแข็งซึ่งเกิดขึ้นเมื่อ 125,000 ปีก่อน

การเพิ่มอุณหภูมิบนพื้นผิวโลกดังกล่าว เมื่อเทียบกับขีดจำกัดที่ปลอดภัยของสภาพภูมิอากาศโลกอย่างใหญ่หลวง ปีที่ผ่านมารวมถึงปีนี้เป็น "ปีแห่งสภาพภูมิอากาศสุดขีด" หลายประเทศต่างเผชิญกับสภาพอากาศที่เข้าขั้นระดับวิกฤตถึงขั้นนั้น

ไม่ว่าจะเป็น ประเทศที่ประสบคลื่นความร้อนยาวนานที่สุดในรอบ 40 ปี จากอุณหภูมิถึง 40 องศาเซลเซียส ขณะที่ประเทศที่ประสบน้ำท่วมจากสึนามิจากสภาพอากาศแปรปรวนรุนแรงที่สุดในรอบ 1,200 ปี อีกทั้งหลายประเทศในทวีปยุโรป

ก็เผชิญกับวิกฤตที่หนักหน่วงยิ่งยวด รวมถึงกับประเทศปากีสถานที่ต้องเจอฝนตกหนักที่สุดในรอบทศวรรษ จนน้ำท่วมพื้นที่ 1 ใน 3 ของประเทศ
ต้องกลับมาย้ำว่า เวลาก็เริ่มหมดเวลาสำหรับคนใจดีในบรรยากาศปกติและระดับ 420 ppm เข้าไปทุกทีแล้ว และแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นต่อไปถึง 450 ppm ซึ่งจะทำให้อุณหภูมิบนพื้นผิวโลกที่เพิ่มขึ้นตามมาไม่ถึง 2 องศาเซลเซียส (เมื่อเทียบกับก่อนยุคอุตสาหกรรม) ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญที่จะทำให้โลกเข้าสู่จุดเปลี่ยนด้วยภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้นและรุนแรงขึ้นกว่าเดิมหลายเท่า และอาจนำไปสู่การล่มสลายของอารยธรรมมนุษย์ได้

เพราะฉะนั้นถึงสำคัญที่สุดคือ การพยายามทำทุกวิถีทางที่จะควบคุมอุณหภูมิเฉลี่ยบนพื้นผิวโลกไม่ให้สูงขึ้นเกิน 2 องศาเซลเซียส และพยายามจำกัดการเพิ่มขึ้นให้ได้ไม่เกิน 1.5 องศาเซลเซียส ตามเป้าหมายของข้อตกลงปารีส (Paris Agreement) ให้ได้โดยเร็ว

(รายงานการประเมินครั้งที่ 6 ของ IPCC คาดการณ์ว่าอุณหภูมิเฉลี่ยบนพื้นผิวโลกมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นถึง 1.5 องศาเซลเซียส ภายในปี 2583) ด้วยการเดินทัพมุ่งสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero Emissions) ซึ่งประเทศไทย

ได้ประกาศเป้าหมายการเข้าจุดความเป็นกลางทางคาร์บอน ภายในปี 2593 และเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ภายในปี 2608

สำหรับวิธีการลดปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในชั้นบรรยากาศนั้น สามารถทำได้ 3 แนวทางหลัก ได้แก่ (1) การใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า ปรับปรุงกระบวนการผลิต พลังงานหมุนเวียนที่ประหยัดพลังงาน และส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาด (2) กำจัดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกจากชั้นบรรยากาศโดยพืชที่เติบโต และ (3) กำจัดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ถูกปล่อยออกจากแหล่งผลิต เช่น การใช้เทคโนโลยีการดักจับ การใช้ประโยชน์และการกักเก็บคาร์บอน (CCUS)

อย่างไรก็ดี ทั้งหมดนี้ควรมีปฏิบัติอย่างควบคู่กันไปด้วย การป้องกันและบรรเทาผลกระทบที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ การปรับตัว การปรับเปลี่ยนพื้นที่และเวลาปลูกพืช การปรับปรุงและคัดเลือกสายพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง และการสร้างอาคารที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศโลก
ชัดเจนว่า สภาพภูมิอากาศสุดขีดที่เกิดขึ้นจากนี้คือภัยพิบัติที่จะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นไปเรื่อยๆ นั่นคือสิ่งที่นักเศรษฐศาสตร์ปัจจุบันให้ความสำคัญสูงถึงภัยพิบัติทางภาวะโลกร้อนได้มากน้อยเพียงใดนั่นเอง

